

ንባብ ንመጽሓፍ
ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ
ካብ ሰውራ ናብ መንግስቲ

ብዶ/ር አሕመድ ሓሰን ድሕሊ

መጽሓፍ “ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ካብ ሰውራ ናብ መንግስቲ” ብምስራዊ ተመራማሪ ያስር አስበኪ አብ ዩኒቨርሲቲ ካይሮ አብ 2019 ንዶክተርነት ዝተዳለወን ወረቐት ኮይኑ፡ ብዶ/ር ኢብራሂም ነስረዲን ዝተኣልዩ እዩ። ማእከል እስትራቴጂያዊ መጽናዕቲ ዒራቕ ኣፍሪቃ “ቤት ማሕተም ሕብረት” ከኣ ሓቲሙ ዘርጊሑዎ። እዚ መቀጻልታ ናይ ኣፍሪቃዊ ዓብደልማልክ ያዳ እዩ። ብመሰረት ኣብ’ቲ መጽሓፍ ዝተገልጸ ከኣ አብ ካይሮ ሜዳ ጠልዓት ኣልሓርብ ዝርከብ ቤት ንባብ መደቡሊ ጉዳይ መሸጣ’ቲ መጽሓፍ ሓላፍነት ወሲዱ።

1-ዶ/ር ኢብራሂም ነስረዲን ነቲ መጽሓፍ “ ሞሳ ጽቡቕ ጽቡቕ ጥራሕ ድዩ” አብ ትሕቲ ዝብል ኣርእስቲ ሓጺር መእተዊ ብምቕራብዩ ጀሚሩዎ። እዚ ዘዳለኹዎ ናይ ማስተርን ዶክተርነትን ወረቓቅቲ ውጽኢት ስራሕ መምህራይ ነፍስ ሄር ስታዝ ዶ/ር ዓብደልማልክ ያዳ ክብሎ ባህ ይብለኒ። አብ ጉዳይ ኣፍሪቃ ንዓረባዊ ኣንባቢ ዘቅርቦ ዘሎኹ ተኸታታሊ ጽሑፋት ከኣ ካብ ባሕሪ

ብጭልፋ እዩ። ነዚ ዘይንግቅ ስነ-ፍልጠታዊ ጸዕሪ'ዚ ዝፈጸሙ ብዕድመ ደቂ-ደቂ ዝኾኑ መንእሲያት ወለዶ ድማ ከመስግኖም እፈቱ። ነፍሰ ሄር ዝኸፈቶ መገዲ ብድሕሪኡ ንዝመጽኡ ጥጡሕ ባይታ'ዩ ፈጠሩ። እዚ መስርሕ'ዚ ክቅድል ድማ እምነ።

2-እዚ መጽሓፍ'ዚ 532 ገጻት ዘለዎ ማእከላይ ዓቀን እዩ። ኣብ ክልተ መሰረታውያን ክፋላት ድማ ይምቀል።

ቀዳማይ ክፋል፡ ሰለስተ ምዕራፋት ዘለዎ ኮይኑ 201 ገጻት ይሕዝ። እቲ ተመራማሪ ኣብ ቀዳማይ ምዕራፍ ቅድሚያ ምላድ ህዝባዊ ግንባር ዝነበረ መድረኻት'ዩ ዝትንትን። ኣብ ካልኣይ ምዕራፍ ከኣ ህዝባዊ ግንባር ዝተመስረተሉን ዝኸተሎ ስነ-ሓሳብን ኣተኩሩ ይገልጽ። ኣብ ሳልሳይ ምዕራፍ ድማ “ዓንኬል ምንቅስቓሱ” ንዝበሎ የብርህ።

ካልኣይ ክፋል፡ ኣርባዕተ ምዕራፋት ዘጠቃለለ 268 ገጻት ዘለዎ እዩ። ቀዳማይ ምዕራፍ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ነባሪ ቅዋም ንምድላው ዝገበሮ ጸዕሪ ክገልጽ ከሎ፡ ካልኣይ ምዕራፍ ከኣ ብዛዕባ ውሽጣዊ ጉዳይ የብርህ። እቲ ሳልሳይ ምዕራፍ ከኣ ንመስርሕ ምሕደራ ዞባውን ኣህጉራውን ጉዳያት ይትንትን። ኣብ ራብዓይ ምዕራፍ ድማ ንህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ዘጋጠሞ ብድሆታት ድሕሪ ምዝርዛር፡ ኣብ መደምደምታ ከኣ ጽሓፊ ውጽኢት መጽናዕቱ ብ11 ገጻት ምስ ኣቅረበ፡ ኣብ መጨረሻታቲ መጽሓፍ ኣርባዕተ ጥብቆታት ኣስፊሩ ኣሎ።

3-ነዚ ኣካዳሚያዊ መጽናዕቲ'ዚ ንምድላው፡ ተመራማሪ ኣብ 326 መወከሲታት'ዩ ተመርኩሱ። እዚ ከኣ 23 ሰነዳት፡ 48 ናይ ዓረብኛ መጻሕፍቲ፡ 31 ዓንቀጻት፡ 2 መልእኽቲታት፡ 3 መጽናዕቲታትን ምርምራትን፡ 3 ጸብጻባት፡ 16 ናይ ጋዜጠኛ ዓንቀጻት፡ 71 ዝተፈላለዩ መወከሲታት ካብ ኢንተርነት፡ 7 ዝተፈላለዩ ምንጪታት፡ ከምኡውን ዝተመርኮሰሎም ናይ እንግሊዘኛ ጽሑፋት፡ 5 ሰነዳት፡ 41 መጻሕፍቲ፡ 41 ዓንቀጻት፡ 3 በራሪ ጽሑፋት፡ 8 ጸብጻባት፡ 8 ወረቃቕቲ፡ 4 ዜናዊ ጽሑፋት፡ 47 ዝተፈላለዩ ካብ ኢንተርነት ዝተረኽበ ሓበሬታታትን 9 ዝተፈላለዩ መወከሲታትን እዮም።

4-ጽሓፊ ብዛዕባ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዘዳለዎ ስነ-ፍልጠታዊ ወረቀት ንምጽሓፍ ሚዛን ዝወሃቦ ምርምራዊ ጸዕሪ ገይሩ እዩ። ልክዕ'ዩ ብዛዕባ ሰውራ ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ድማ ብፍላይ፡ ዝምልከት ዝተገብረ መጽናዕቲታት ኣሎ። እንተኾነ ግን ኣዚ ሰውራ ኤርትራ ዝውክል ህዝባዊ ግንባር ካብ ዝተመስረተሉ 1977 ክሳብ ናጽነት ኤርትራ 1991 ብዛዕባ

ሃገረ ኤርትራ ካብ 1991 ክሳብ 2019 ብዝምልከት ዝተዳለወ ናይ ዶክተርነት መልእኽቲዚ ብዓይነቱ ናይ መጀመርታ እዩ። እዚ ማለት ከኣ እቲ መጽናዕቲ 14 ዓመት ዘመነ ሰውራ ህዝባዊ ግንባር ዝሓለፎን 18 ዓመት ከኣ ዕድመ ሃገረ ኤርትራ ብድምር 32 ዓመታት ካብ ሰውራ ክሳብ መንግስቲ ዘሎ እዋን ዘጠቓለለ ምዃኑ እዩ። ተመራማሪ ብዛዕባ ታሪኽ መግዛእቲ ኢጣልያ፡ መገዚትነት ብሪጣንያ፡ ተራ ፖለቲካውያን ሰልፊታት ኣብ ኣርብዓታት ናይ ዝሓለፈ ክፍለ ዘመን፡ ጸገማት ፈደረሽን ኣብ መንገዥ ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣብ 1952ን ምምስራት ምንቅስቃስ ሓርነት ኤርትራ ብመሪሕነት ሰውእ ተጋዳላይ መሓመድ ስዒድ ናውድ ኣብ 1958ን ኣመልኪቱ ሓጺር ጽሑፍ ብምቅራብ ከኣ፡ ታሪኻውን ፖለቲካውን ባይታ ንሰውራ ኤርትራ ኣጣጢሑ እዩ።

5-ጽሓፊ ጉዳይ ኤርትራ ብኣህጉራዊ መዳይ ተራ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣብ ግጭት ኤርትራን ኢትዮጵያን ብምቕራብ እቲ ልክዕ መልክዑ ከትሕዞዩ ፈቲኑ። በዚ መዳይዚ ናይ ኣሜሪካ ጸግዒ ኣብ ጎኒ ኢትዮጵያ ኣንጻር ኤርትራ “ካብ ፍሉይ እስትራቴጂያዊ ኣገዳስነት ኢትዮጵያ ከም ዝበገስ ምምልካት፡ ንሳ ኢትዮጵያ ኣብ ገማግም ባሕሪ ኤርትራ ደቡባዊ መእተዊ ቀይሕ ባሕሪ መጸብቦ ባብ ኤልመንደብ ስለእትርከብ ብሓደ ወገን፡ ቦቲ ካልእ መዳይ ከኣ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ነቲ ነዳዲ ወሽመጥ ዓረብ ዝርከቦ ማእከላይ ምብራቕ ዝቀረበ ብምዃኑን እቲ ነዳዲ ብኡኡ ስለዝሓልፍን እቲ ምስ ረብሓታት ኣሜሪካ ብቐጥታ ዝተኣሳሰር ሕቶ ፍልስጥኤም ኣብ ሕምብርቱ ስለዘሎን ከም ዝኾነ ይገልጽ።” “ናይ’ቲ ኣብ ናጻ ኤርትራ መእተዊ ንምርካብ ተስፋ ብምሕዳር ንመሰል ርእሰ ውሳኔ ህዝቢ ኤርትራ ዝደገፈ ምብራቓዊ ደምበ’ውን ተንቲኑ።” መርገጺ ሃገራት ኤውሮጳ ብፍላይ ከኣ ንመርገጺ ናይ’ተን ንሽግር ኤርትራ ዝፈጠራን ጉዳይ ኤርትራ ብቐጥታ ዝምልከተንን ብሪጣንያን ኢጣልያን እውን ንጉጉይ መርገጺታተን ኣብ ክንዲ ምእራም ካብ ረብሓታተን ተበጊሰን ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ግጭት ኤርትራን ኢትዮጵያን ንኢትዮጵያ ከም ዝሓገዛ ኣብሪሁ።” መርገጺ እስላማዊ ዓለም ኣብ ጉዳይ ኤርትራ ብዝምልከት ከኣ ሃገረ ፓኪስታን ኣብ ኩሉ መድረኻት ዕጥቃዊ ቃልሲ ንመሰል ርእሰ ውሳኔ ህዝቢ ኤርትራ ከም ዝደገፈት ሓቢሩ።

6-ዶ/ር ያስር ኣስበኪ ኣብ መጽሓፉ ንህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ኣብ ውሽጢ ክልተ መድረኻት ከም ዘጽንዖዩ ዝሕብር። ንሱ ከኣ

6-1- ቀዳማይ መድረኽ፡ “ህዝባዊ ግንባር ተራኡ ኣብ መድረኽ ሰውራ ዝዓለመ መጽናዕቲ ኮይኑ፡ ኣብዚ ብዛዕባ ተራኡ ከም ምንቅስቃስ ሓርነት ዝምልከት ብዙሕ ጉዳያት ክንገልጽ ኢና። ቀንዲ ካብኡ እቲ ምንቅስቃስ ብኸመይ ከም

ዝተመስረተን ዘጋጠሞ ብድሆታትን ተራኡ ኣብ ዕጥቃዊ ቃልስን ንህዝቢ ኤርትራ ዘገድሱ ጉዳያት ኣብ ምፍታሕ ዝነበሮ ኣረኣኢያን ኣብ ሓርነታዊ ኩነት መጨረሻታ ዝተመስረተ ምንቅስቃስ ክነሱ፡ ኣብ ኤርትራ እንኮ ቀንዲ ቀዳማይ ምርጫ ንክኸውን ዘረጋገጸ ዓወታትን” ዘርዚሩ።

6-2- ካልኣይ መድረኽ፡ “ተራ ህዝባዊ ግንባር ሃገር ካብ ዝተመስረተሉን ክሳብ ሕጂን፡ ትካላዊ መለለይታታቱን ነዚ ሕጂ ዘሎ ፖለቲካዊ ስልጣን ኣብ ምቕም መሰረት ዘንበረ ከም ምጻኑ መጠን ኣብ እዋን ስልጣኑ ዝዓመሞ ስራሕን የብርህ። ከምኡውን ቅዋምን ስርዓት ፖለቲካዊ ትካላቱን ዝውንን ምህናጽ ኣድሻ ሃገር፡ መስርሕ ምህናጽ ቀጠባ፡ ምርግጋጽ ማሕበራዊ ልምዓት፡ ዘጋጠሞ ቀንዲ ጸጥታውን ወተሃደራውን ብድሆታትን፡ ዞባውን ኣህጉራውን ጉዳያት ኣብ ምምራሕ ዝተጻወቶ ተራን መሰረት ፍትሕን ደሞክራሲን ኣብ ምስራጽ ዝገበሮ ጸዕሪን ነዚ ተመኩሮ’ዚ ዝገበሮ ኣጠቓላሊ ገምጋምን” ይትንትን።

7-ጽማቕ ወረቀት ዶክተርነት ብመሰረት ኣብዚ መጽሓፍ ዝተጠቐሰ

ተመራማሪ ያስር ኣስበኪ ጽማቕ መጽናዕቱ ብ27 ነጥቢታት ኣሕጺሩ ኣቅሪቡዎ ኣሎ። ኣብዚ ዝስዕብ ነጥቢታት ድማ ብሕጽር ዝበለ ከነቅርቦ ኢና።

7-1- “ተመኩሮ ህዝባዊ ግንባር ኣብ እዋን ዕጥቃዊ ቃልሲ ዘካየዶ ንጥፈታትን ዘርኣዮ ተወፋይነትን ከምኡውን ድማ ኣብ እዋን ናጽነት ስልጣን ምስ ሓዘ ናጻ ሲቭላዊ ሃገር ኣብ ምህናጽ ዝተጻወቶ ተራን ክሙገስ ዝግብኦ ፍሉይ ተመኩሮ ኣብ ኤርትራ እዩ።”

7-2- “ህዝባዊ ግንባር ሓርነታዊ ምንቅስቃስ ካብ ካልኣት ሓርነታውያን ምንቅስቃሳት ኣፍሪቃ ዝፈልዮ ናይ ገዛእ ርእሱ መለለይታታት ኣለዎ። ኣብ ገለ መለለይታታቱ እውን በዚ ዝስዕብ ምስ ገለ ሓርነታውያን ምንቅስቃሳት ይመሳሰል እዩ።

ሀ- ከምቲ ኣብ ክፍለ ዓለም ኣፍሪቃ ኣብ ገለ ምንቅስቃሳት ከም ግንባር ሃገራዊ ሓርነት ኣልጀርያን ግንባር ሓርነት ሞዛምቢክን ዝተራእዩ ንመላእ መሬት ኤርትራ ካብ መግዛእቲ ሓራ ገይሩ። እንተኾነ ግን ህዝባዊ ግንባር ካብዘም ዝተጠቐሱ ምንቅስቃሳት ዝፍለየሉ፡ መሬቱ ሓራ ድሕሪ ምግባሩ ገስጋሱ ብምቅጻል ክሳብ ኣብ ውሽጢ መሬት ገዛእቲ ሃገር ክበጽሕ ምክኣሉ እዩ። ኣብ ዋና ከተማ ገዛእቲ ሃገር ኣዲስ ኣበባውን ወተሃደራዊ ምትእትታው ክፍጽም ክኢሉ። ከምዚ ዝኣመሰለ ኣብ ዋና ከተማ ገዛኢት ሃገር ኣቲኻ ንገለ እዋናት ኣብኡ ምጽናሕ ድማ ዝኾነ ካልእ ሓርነታዊ ምንቅስቃስ ኣይፈጸሞን።”

ለ- “ ህዝባዊ ግንባር አብ እዋን ስርዓት ሃጻይ ሃይለ ስላሰ፡ ንሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ አብ እዋን ስርዓት መንግስቱ ድማ ንሶቪት ሕብረትን ኩባን ንባይኑ መኪቱዎም። እዞም ዓባይቲ ሓይልታት እዚአቶም ግን አብ ሓርነታዊ ኩናት ንገሰጋስ ህዝባዊ ግንባር ደው ከብሉ ወይውን ንናይ ምግባር ዓቕሙ ከዳኸሙ ኣይከኣሉን።”

ሐ- “ህዝብዊ ግንባር ዝጥቀስ ናይ ወጻኢ ሓገዝ ኣይረኽበን። ምስ ሓይልታት መግዛእቲ ኢትዮጵያ አብ ዝገብሮ ግጥም ከአ አብ ውሽጣዊ ዓቕሙን ጸጋታቱን ጥራሕዮ ዝምርኮስ ነይሩ።”

መ- “ደቀንስትዮ አብ ኩናት ምስታፍ ብፍላይ ከአ ብህዝባዊ ግንባር አብ ውግኣት ንደቀንስትዮ ብብዝሒ ይጥቀመለን ብምንባሩ ካብ ካልኣት ሓርነታውያን ምንቅስቃሳት ዝፈልዮ ተመኩሮ እዩ።”

ረ- ህዝባዊ ግንባር ካብ ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝኸተል ሃገራዊ ሓርነታዊ ምንቅስቃስ ናብ ሰልጣን ዝቆጸጸር ፖለቲካዊ ሰልፊ አብ ምስግጋር ተዓዊቱ እዩ።

ሰ- አብ ኤርትራ መትከላት ተሓታትነትን ምትሕሰሳብን ስለዘሎ ተርእዮ ብልሽውና የለን። እዚ ድማ ትካላት መንግስቲ ዝያዳ ኣፍረይቲን ኣድማዕትን ንኸኾና ሓጊዙ።

ሸ- “ ህዝባዊ ግንባር ሃገራዊ ኤርትራዊ ክብሪታት ብምስራጽ፡ ምስ ኩሉዚ አብ ህዝቢ ኤርትራ ዘሎ ናይ ቋንቋን ሃይማኖትን ባህሊን ብሄርን ብዙሕነት ውሽጣዊ ማሕበራዊ ሓድነት አብ ምርግጋጽ ዓቢ ኣበርክቶ ገይሩ እዩ። ቀንዲ ናይዚ ክብሪታትዚ ከአ ይቅረ ምባልን ሓሳባትን ርእይቶታትን ካልኣት ምስማዕን ምቅባልን ስለዝኾነ ሕብረተሰብ ዝያዳ ግሉጽን ቊጠባ ድማ ዝያዳ ንጠፍ ክኸውን ክኣሉ። ከምኡውን ማሕበራዊ ስርዓት ዝያዳ ፍትሓውን ንናይ ዝበዝሐ ህዝቢ ኤርትራ ድሌት ዝኸብርን ከም ዝኸውን ገይሩ።”

በ- “ ህዝባዊ ግንባር አብዚ ሃገረ ኤርትራ ዝመርሓሉ ዘሎ እዋን ገና ዘጋጥሙዎ ፖለቲካዊ፡ ቊጠባዊ፡ ማሕበራውን ወተሃደራውን ብድሆታት ኣለዉ። ብተወሳኺ አብዚ ዞባ ብዘለዎ ኣቀማምጣን ካልኣት ብኣህጉራዊ ደረጃን ዝጋጥሙዎ ብድሆታት እውን ኣለዉ።”

1- ሓፊሻዊ ነቕፌታዊ ትዕዛብቲ

8-1- እዚ ናይ ዶክቶርነት ወረቐትዚ ተመኩሮ ሰውራን መንግስቲን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራን ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ብዝምልከት ብዓይነቱ ናይ መጀመርታ እዩ።

8-2- እዚ መጽሐፍዚ ብፍላይ ንሃገራዊ ቤት ንባብ ኤርትራ ዓይነታዊ መወሰኸታ ክኸውን ከሎ፡ ብሓፈሻዊ ድማ ንዓረባዊ አብያተ ንባብ ዘህብትም እዩ።

8-3- ተመራማሪ ያስር አስበኪ አብዚ ዝተሓላለኸን ዝተፈላለዩ ሃገራዊ፡ ዞባዊ፡ ክፍለዓለማውን አህጉራውን ምንጨታት ዘለዎን ጉዳይ ዝገበሮ ምርምራውን ስነፍልጠታውን ጻዕሪ ዓቢ ሚዛን ዝወሃቦ እዩ።

8-4- ሓፈሻዊ ሰንሰለታዊ ውጥን ተመራማሪ ውዳንን ዕቲብን እዩ። እንተኾነ አብ ገለ ምዕራፋት ናይ'ቲ ፍጻመታት ቅደም ተኸተል ብግዜን ታሪኽን ጥራሕ ዘይኮነ ብአተሃናንጸኡ'ውን ድንግርግር ዝበለ እዩ።

8-5- ጽሓፊ ነቲ ምስ ምዕባለ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ቀስ ብቀስ ብመገዲ ፖለቲካዊ፡ ማሕበራዊ፡ ትምህርታዊ፡ ጥዕናዊ፡ ቊጠባዊ፡ ዜናዊ፡ ሓፋሽ ውድባት፡ ናይ ረዲኤት ማሕበራትን ትካላት ምርምርን ዝምዕብልን ዝሰፍሕን ዝነበረ መበገሲ መሰረት ሃገረ ኤርትራ ዝኾነ አይተይጠቀሶን። አብ መንጎ ሰውራን መንግስቲን ፍልልይ ክትገብር ዘይክአል እዩ። ምኽንያቱ መንግስቲ ካብ ውሽጢ ሰውራ ወጺኡ። ሰውራ ድማ ማእዶ መንግስቲ'ዩ ነይሩ። ገለ ጽሓፍቲ ሓደ ካብአም ታንዛንያዊ ጽሓፊ ዓብደልራሕማን ባቡ አብ 1985 አብ ሓራ መሬት ደጀን ህዝባዊ ግንባር ዑደት ድሕሪ ምክያዱ “መጻኢ አፍሪቃ አብ ኤርትራ ርእየ” ኢሉ ነይሩ። እዚ ክብል ከሎ ግን ንወተሃደራዊ ዓቕሚ ህዝባዊ ግንባር ማለቱ አይኮነን። የግዳስ ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ውድባዊ፡ ስነ-ሓሳባዊ፡ ፖለቲካዊ፡ ምምሕዳራዊ፡ ቊጠባዊ፡ ማሕበራዊ፡ ትምህርታዊ፡ ጥዕናውን ዜናውን ዕምቆት ናይ'ቲ ሰውራ'ዩ ዝዛረብ ነይሩ።

8-6- ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ አብ 1977 ካብ ማህጸን ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት'ዩ ተወለዱ። ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ድማ አብ 1970 ካብ ማህጸን ተጋደሎ ሓርነት ኤርትራ ተወለዱ። ከምኡ'ውን ተጋደሎ ሓርነት ኤርትራ አብ 1961 ካብ ማህጸን ምንቅስቃስ ሓርነት ኤርትራ ክትውለድ ከላ፡ ምንቅስቃስ ሓርነት ኤርትራ ከአ አብ 1958 ካብ ማህጸን ቀጽሪ ናጽነት ተፈጠሩ። ብተመሳሳሊ ቀጽሪ ናጽነት አብ 1949 ካብ ማህጸን ማሕበር ፍቕሪ ሃገር፡ ማሕበር ፍቕሪ ሃገር ድማ ድሕሪ ስዕረት ኢጣልያ አብ ካልኣይ ኡናት ዓለም አብ 1941 ካብ ማህጸን ህዝቢ ኤርትራ ፈልፊለን። እዚ ኸአ ውጽኢት ናይ'ቲ ህዝቢ ኤርትራ ንዝመናት አንጻር ናይ ምዕራብን ምብራቕን ወረርቲ ዘካየዶ ቃልሲ እዩ። መራሕቲ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ከም ተጋዳላይ ሮመዳን መሓመድ ኑር፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስ አፈወርቂን ጽሓፊ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን

ፍትሕን አልአሚን መሐመድ ስዒድን ቀንዲ መራሕቲ ኣብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራን ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ኤርትራን እዮም ነይሮም።

8-7- ህዝባዊ ግንባር ከምቲ ጽሓፊ ዝበሎ ሰልፊ ዘይኮነስ፡ ከምቲ ስሙ ዝሕብሮ ንኩሉ ርእይቶታትን ኣተሓሳስባታትን ኣብ ክሊ'ቲ ኣብ ውሽጢ ሓደ ክፍለ ዘመን (1941-1991) ኣብ ዝተኻየደ ፖለቲካውን ዕጥቃውን ቃልሲ ዝማዕበለ ስነ-ሓሳባዊ፡ማሕበራዊ፡ ባህላውን ወተሃደራውን ወዘተ ዘጠቃልል ሃገራዊ ዕላማታት ሓቀኑ ዝኸይድ ግንባር እዩ።

8-8- ጽሓፊ ቀንዲ ዝምርኮሰሉ ምንጪ ስለምንታይ ህዝባዊ ግንባር ኣይገበረን ኣይርድኣንን እዩ። ምክንያቱ እቲ መጽናዕቲ ብዛዕባኡ ስለዝኾነ ብሓደ ወገን፡ ብካልእ መዳይ ድማ ምንጪታት ስለዘለዎ እዩ። እቲ ጽሓፊ ዝተመርኮሰሉ ምንጪታት ከም ዊኪፔድያ፡ “ተጋዳላይ ካብ ሳህራ” ዝብል መጽሓፍን ኣስዓድ ቆሳኒን ኣሕመድ ኣቡ ሳዕዳን ዘዳለውዎ መጻሕፍትን በቶም ታሪኽ ምንቅስቃስ ሰውራ ኤርትራ ዝገለፎም ገለ ጉጅለታት ኤርትራ ዝዘርግሑዎ መጻሕፍትን ስለዝኾነ ሓቂን ዕቅድን ዝገቡዎም እዩ። ብዘይካዚ ከኣ ካብ ውድዕነትን ስነፍልጠታዊ መንፈስን ዝረሓቀን ካብ ፖለቲካዊ ሕሳባት ዝብገስን ስለዝኾነ።

8-9- ኣብቲ መጽሓፍ ገለ ሕጥቦታት ብዙሕ ግዜ ተደጋጊሙ ኣሎ። ኣብ ትርጉምን ትሕዝቶን መንፈስን ዝኾነ ይኹን ጉድለት ከይገበርካ ከኣ ክስረዝ ዝክእል'ዩ ነይሩ።

8-10- ብቀሊሉ ክስገር ዝክእል ዝነበረ ናይ ኣስማትን ታሪኽን ጌጋታት ኣሎ። ንኣብነት ገለ ንምጥቃስ፡ ኣብቲ መጽሓፍ ስም ወደብ ምጽዋዕን ወደብ ዓሰን ኣሲብን መሳዋን ተባሂሉ ተጻሒፉ ኣሎ። እቲ ኣብ 1961 ኣንጻር ሓይልታት መግዛእቲ ኢትዮጵያ ቀዳመይቲ ጥይት ሓርነታዊ ኩናት ኤርትራ ዝተኣወጀላ ጎቦ ኣዳል “ዓድል” ተባሂሉ ኣሎ። እዚ ድማ ገለ መወከሲታት ካብ እንግሊዘኛ ናብ ቋንቋ ዓረብ ክትርጎም ከሎ ዘጋጥም ጌጋ እዩ። ይኹንምበር ጽሓፊ ኣብ ገለ ምዕራፋት መጽሓፍ ቅነዕ ኣስማት ተጠቂሙ እዩ።

8-11- እቲ መጽሓፍ ዝርዝር ትሕዝቶ ዝገልጽ የብሉን። እዚ ድማ ንኣንባቢ ዘድክም እዩ። ከምዚ ዝኣመሰለ ክቡር መጽሓፍ ድማ ትሕዝቶኡ ዝገልጽ ዘይብሉ ክወጽእ ኣይግባእን። ተመራማሪ ዘዳለዎ ወረቐት ዶክተርነት ንትሕዝቶኡ ዝገልጽ ዝርዝር ክህልዎ ይጽበ ነይረ።

8-12- ኣብ መደምደምታ ክብሎ ዝደሊ እዚ መጽሓፍዚ ክብሪ ዘለዎ መጽሓፍ እዩ። ክንበብ ዝግብኣን ሚዛን ዘለዎን እዩ። እቲ ሓሓሒፉ ዝተራእየ ጌጋታት ድማ ኣብ ካልኣይ ሕታም ክእረም እትስፎ።

ሐደ ጥሪ 2020